

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-93>

**INFLUENCE OF SPORTS MEDIA COVERAGE
ON THE MAIN FUNCTIONS OF SPORTS MEDIA DISCOURSE
IN THE CONTEXT OF MILITARY AGGRESSION IN UKRAINE**

**ВПЛИВ СПОРТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРИВОДІВ
НА ГОЛОВНІ ФУНКЦІЇ СПОРТИВНОГО МЕДІАДИСКУРСУ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ**

Rehushevska I. A.

*Candidate of Philological Sciences,
Senior Lecturer at the Department
of Ukrainian and Foreign Languages
National University of Ukraine
on Physical Education and Sport
Kyiv, Ukraine*

Регушевська І. А.

*кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри
української та іноземних мов
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Через агресію, яку Україна зазнала у чотирнадцятому, та широко-масштабні військові дії після 24 лютого цього року – спорт як багатогранне, популярне, складне та знакове соціальне явище, що відіграє важливу роль у розвитку суспільного життя, набув нового забарвлення та значення у формуванні суспільної думки. Здебільшого – це відбувається завдяки зацікавленості до спортивних подій не тільки крізь призму значимості результатів спортивних звершень, інтриги і динаміку змагань, а й призму життя держави та невід’ємності спорту у суспільному розвитку стосовно подій у соціально-політичному, міжнародному житті тощо. Саме спортивне співтовариство стало осередком значущих інформаційних приводів у медійному середовищі і ще одним з фронтів боротьби у сучасних умовах військового стану, у якому кожна сфера суспільного життя постає окремим напрямком загальнонаціонального протистояння.

Спортивний медіадискурс є одним з важливіших субдискурсів, тематична основа якого – це спортивна інформація та суб’єкти. Спортивною інформацією вважають «будь-які спортивні повідомлення в мас-медіа, створені з використанням усіх творчих і технічних можливостей (текст, графіка, фото, відео), першорядним завданням яких є відбиття спортивної сфери, і все, що з нею пов’язане, а також привернення уваги до спортивної проблематики якомога більшої кількості аудиторії» [1, с. 6]. Існує думка, що дискурс можна вважати

спортивним, якщо серед трьох елементів комунікації (суб'єкт, об'єкт і зміст спілкування) є спортивний зміст [2, с. 111].

Спортивний дискурс, як ланка загального інформаційного фронту, підживлюється новими інформаційними приводами, що дають змогу по-новому осмислити та оцінити пріоритети серед головних функцій, які виконує спортивна медіакомунікація в суспільстві і медіапросторі.

Серед основних функцій спортивного медіадискурсу виділяють [4, с. 24]: інформаційну функцію; організаційну функцію; управлінську функцію; пропагандистську й агітаційну функції; виховну й освітньо-просвітницьку функції; естетичну й гедоністичну функції; рекламну функцію. Зазначені функції мають прояв у всіх типах інформаційних приводів, розглянутих у дослідженні і систематизованих за критерієм «цікаве для аудиторії».

За основу поділу інформаційних приводів на групи було взято типологію, запропоновану в фаховому середовищі [3, с. 88]. Визначена типологія передбачає об'єднання в такі групи: спортивні змагання, спортивні прес-конференції й брифінги, спортивні інтерв'ю, нагородження спортсменів.

Слід відзначити, що в аналізованих нами медіа переважають результати спортивних змагань. Це цілком відповідає необхідності інформування суспільства про результати дуже великої кількості спортивних змагань у різних видах спорту, оскільки інтерес до цієї інформації не полишає аудиторію навіть у таких надзвичайних умовах, як військовий стан. Разом з інформуванням про результати спортивних змагань усе частіше можна натрапити й на інформування про відсторонення від змагань. Прикладами заголовків такої інформації, із збереженням орфографії оригіналу, можна навести наступні: *Навіть у залі не зіграють! Росію виключили з фіналу жіночого Євро-2022* [15]; *Ізоляція РФ і Білорусі в спорті. Понад 30 країн підписали нову заяву* [6]; *Спортсмени з росії та білорусі можуть не потрапити на Олімпійські ігри-2024* [8]; *Український клуб зіграє у Лізі чемпіонів. Росіяни тримають курс за кораблем* [14].

Якщо в попередніх заголовках інформаційним приводом є санкції, застосовані до спортсменів країни-агресора та її союзника, то також можна знайти інформацію і про відмову брати участь у змаганнях з боку українських спортсменів, наприклад: *Українські синхроністки знялися з чемпіонату світу через російську музику* [10]; *Український гімнаст знявся з чемпіонату Італії через допуск до змагань росіянина* [7] та інші.

Спортивні прес-конференції і брифінги, спортивні інтерв'ю не можуть порівнятися за кількісними показниками інформаційних приводів зі спортивними змаганнями, проте показовим є їх збільшення саме останнім часом, після повномасштабного вторгнення. Більшою мірою нас цікавили інформаційні приводи цих типів, їх висвітлення наповнилось новим змістом з якісно новими цілями і функціями, що їх має спортивний дискурс загалом.

Так, зміст прес-конференцій і брифінгів, передусім спортивних інтерв'ю, набули забарвлення національного патріотизму та згуртованості у загальному всеукраїнському прагненні боротьби за свою волю, незалежність та процвітання країни, за світове визнання і прихильність. Серед інформаційних приводів прес-конференцій і брифінгів, спортивних інтерв'ю ми виділили найбільш характерні приклади: Володимир Кличко – росіянам: Імперськими амбіціями вторгнення в Україну та варварством вашої так званої армії ви посіяли ненависть на віки [5]; ЗСУ – ми грали для вас, – Петраков підбив підсумки матчів збірної України [12]; Там досі зомбовані, залякані, недалекі люди, – відома українська гімнастка про росіян [9]; Андрій Шевченко показав звірства росіян у Харкові та звернувся до світу [13]; Думали не про змагання, а про те, як залишитися живими, – Ляхова про жахливе 24 лютого [11] та інші публікації.

Аналіз інформаційних приводів зі світу спорту дає можливість говорити про цілковиту їх відповідність викликам часу та загальному емоціональному і психологічному стану суспільства. Окрім інформаційної функції та інших, що їх виконує спортивний дискурс, інформаційні приводи свідчать про прояв цілковитого патріотизму як у тематиці публікацій, так і у характері й формах подачі матеріалу. На нашу думку, саме функція патріотичного виховання об'єднує практично всі інформаційні приводи, і не тільки в спортивному дискурсі. Прояв патріотизму – цілком передбачувана реакція на військову, економічну, інформаційну агресію з боку Російської Федерації. Спортивні інформаційні приводи стали об'єктом зацікавленості не тільки аудиторії вболівальників, спортивні новини набули іншої якості у формуванні суспільної думки, тож набули й нових функцій, і однією з яких на тепер є функція патріотичного виховання.

Слід зазначити, що в процесі аналізу спортивних інформаційних приводів сьогодення з'являються й нетипові, відмінні від запропонованої для розгляду типології [3, с. 88]. У ході аналізу виявлено й такі інформаційні приводи, які, на нашу думку, формують нові за сутністю групи, об'єднані спільними чинниками і загальною метою, тож

детальне їх вивчення може стати умовою критичного підходу до формування нової, самостійної типології, притаманної сучасному українському інформаційному середовищу.

Література:

1. Войтик Е. А. Региональные СМИ в системе массовых спортивных коммуникаций: предметно-тематические и структурные особенности : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.00.10. Москва, 2008. 17 с.
2. Зильберт А. Б. Спортивный дискурс: точки пересечения с другими дискурсами (проблемы интертекстуальности). Язык, сознание, коммуникация: сб. статей / отв. ред. В. В. Красных, А. И. Изотов. Москва, 2001. Вып. 19. С. 103–112.
3. Киуру К. В. Типология информационных поводов в спортивной журналистике. *Вестник Челябинского государственного университета. Серия «Филология. Искусствоведение»*. 2012. № 5 (259). Вып. 63. С. 88–91.
4. Шустер О. С. Средства массовой информации и спорт. Санкт-Петербург, 1998. С. 24.

Електронні ресурси:

5. Володимир Кличко – росіянам: Імперськими амбіціями вторгнення в Україну та варварством вашої так званої армії ви посіяли ненависть на вікі. Sportarena.com URL: <https://sportarena.com/uk/boxing/volodimir-klichko-rosiyanam-imperskimi-ambitsiyami/> (дата звернення: 16.07.2022)
6. Воронцова О. Ізоляція РФ і Білорусі в спорті. Понад 30 країн підписали нову заяву. *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/sport/news/izolyaciya-rf-i-bilorusi-v-sporti-ponad-30-krajin-pidpisali-novu-zayavu-858475.html> (дата звернення: 16.07.2022)
7. Воронцова О. Український гімнаст знявся з чемпіонату Італії через допуск до змагань росіянина. *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/sport/news/ukrajinskiy-gimnast-znyavsya-z-chempionatu-italiji-cherez-dopusk-do-zmagan-rosiyanina-847049.html> (дата звернення: 18.07.2022)
8. Жданович Д. Спортсмени з росії та білорусі можуть не потрапити на Олімпійські ігри-2024. *24 канал*. URL: https://sport.24tv.ua/rosiya-bilorus-mozhe-ne-vistupiti-olimpadi-2024_n2093998 (дата звернення: 17.07.2022)
9. Жданович Д. Там досі зомбовані, залякані, недалеко люди, – відома українська гімнастка про росіян. *24 канал*. URL: <https://sport.24tv.ua/>

gimnastka-zaharova-porivnyala-rosiyu-srsr_n2074176 (дата звернення: 16.07.2022)

10. Жданович Д. Українські синхроністки зняли з чемпіонату світу через російську музику. 24 канал. URL: https://sport.24tv.ua/ukrayinski-sinhronistki-znyalisya-chempionatu-svitu-cherez-rosiysku_n2041565 (дата звернення: 16.07.2022)

11. Кулай С. Думали не про змагання, а про те, як залишитися живими, – Ляхова про жадливе 24 лютого. 24 канал. URL: https://sport.24tv.ua/dumali-ne-pro-zmagannya-pro-te-yak-zalishitися-zhivimi-lyahova_n2025125 (дата звернення: 17.07.2022)

12. Кулай С. ЗСУ – ми грали для вас, – Петраков підбив підсумки матчів збірної України. 24 канал. URL: https://sport.24tv.ua/zsu-mi-grali-dlya-vas-petrakov-pidbiv-pidsumki-matchiv-zbirnoyi_n2021279 (дата звернення: 18.07.2022)

13. Липська Д. Андрій Шевченко показав звірства росіян у Харкові та звернувся до світу. *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/andriy-shevchenko-pokazav-zvirstva-rosiyan-u-harkovi-ta-zvernuvsya-do-svitu-851266.html> (дата звернення: 16.07.2022)

14. Шаховець С. Український клуб зіграє у Лізі чемпіонів. Росіяни тримають курс за кораблем. *Сьогодні.ua*. URL: <https://sport.segodnya.ua/sport/basketball/ukrayinskiy-klub-sygraet-v-lige-chempionov-rossiyane-derzhat-kurs-za-korablem-1627285.html> (дата звернення: 16.07.2022)

15. Щербаков Є. Навіть у залі не зіграють! Росію виключили з фіналу жіночого Євро-2022. *Сьогодні.ua*. URL: <https://sport.segodnya.ua/sport/others/dazhe-v-zale-ne-sygrayut-rosiyu-isklyuchili-iz-finala-zhenskogo-evro-2022-1618695.html> (дата звернення: 18.07.2022)